

SZINAJTÚL

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
szombatnapok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetők és hirdetősek a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Előfizetési árak
Kiadóhivatalban átvéve:
Egy évre ..... 10 kor.
Félévre ..... 5 "
Helyben házhoz hordva:
Egy évre ..... 20 kor.
Félévre ..... 10 "
Postán szállítva:
Egy évre ..... 24 kor.
Félévre ..... 12 "
Egyes szám ára 8 fillér.

XII. évfolyam 235. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1916 október 14.

Fuzsi majl

A cimbeli két szó nem japánul, hanem oláhul van s annyit jelent magyarul, hogy szaladj hékás!

Magyar katonák már Szinajából, az áruló oláh király kastélyából kiáltják a biztató szót a hitszegő Ferdinánd szétzüllött seregének: Fuzsi majl!

No, ezeket ugyan nem kell nagyon biztatni. Ugy nekiindultak Brassónál a szaladásnak, hogy Szinajánál sem állottak meg. Gyorsan jöttek be Erdélybe, de a gyorslábú Ac illes sem érné őket utól, amint kifelé igyekeznek Ferdinánd király még nem is olyan régen Brassóban adta ki a proklamációt, hogy a Tiszáig meg sem áll, odáig oláhvá tesz valamennyiünket. Most pedig Szinajában, ahol annyiszor hitgette hazugságokkal a mi diplomáciánkat, magyar zászló leng a királyi kastélyon s a kandallóban magyar bakák fütének a brassói proklamációval.

A Tiszáig megrajzolt Nagy-Románia hőbortja így válik füstté.

Van ám ott még egyéb is, aminek füstté kell válnia. Ha már Románia fegyvert ragadott ellenünk, le kell számolnunk egyszer mindenkorra azzal a veszéllyel, mely Magyarországot ebből a balkáni szarkafészekből fenyegette.

Lehetetlenné kell tenni, hogy határainkon olyan állam legyen, melynek főcélja: a mi államunk egy részének elhódítása. Romániában két becsületes ember élt a háboru elején: Károly király és Carmen Sylva királyné. Ezek egyedül voltak hívek az adott szó szentségéhez s a tisztesség erejére semmi sem jellemzőbb, minthogy míg ők

éltek, Románia szegyélt hitszegővé válni. Pedig bizonyos, hogy már a béke idején is arról álmodtak odaát, hogyan lophatnák el Erdélyt? Két becsületes ember utját tudta állani a gázságnak. A mint ők meghaltak, felszabadult minden aljasság s nekünk támadtak, saskeselyüknek képzelvén magukat, bennünket pedig kifosztható hullának.

Nos hát: a „halott” ugyancsak él, a saskeselyű pedig közönséges szarkának bizonyult. El tudta lopni a moldvai csángóktól magyarságukat, a bolgároktól Dobrudzsát, Tra-

jántól a római atyafiság hazug meséjét, de mikor komolyra fordul a dolog, hangosan csörögve menekül.

Fusson tovább, egyre tovább! Fuzsi majl! Nagy-Románia hőbortját bele kell fojtani a Dunába és a Feketetengerbe, szét kell verni a szarkafészeket s akkor valahára meg tudjuk teremteni déli határainkon a biztos, nyugodt békét, gonosz, áskálódó, kapzsi románok helyett a magyar nemzet le nem rontható fölélmetes tekintélyét, ragyogó dicsőségét!

Csapataink Szinajában.

Budapest, okt. 13. (Saját tud.) **Csapataink a menekülő oláhokat üldözve, mélyen benyomultak Romániába s megszállták Szinaját, ahol az oláh király fényes nyaralója: a Peles van az oláh előkelőségek pompás nyaralói között.**

Szinaja a miénk!

A Neue Freie Presse írja: Ide az a hír érkezik, hogy a szövetséges csapatok Pradeál után elfoglalták Szinaját is, az oláh királyok nyaralóhelyét. Es a tény, Romániában kétségen kívül a legkeserűbb benyomást kelti. Károly az elhunyt román király mindig idejött kipihenni fáradtságát és itt a peles kastély ó német termeiben keresett vigasztalást akkor is, amikor érszte, hogy országga inkorrekt lépésre készül a központi hatalmak ellen. Carmen Sylva, az elhunyt román királyné, itt tartózkodott a legzisebben és a legtöbbet. Itt volt az ő műhelye

s ide menekült s lármás bukaresti társaság elől. Pradeál és Szinaja megszállása minden románban fel kell, hogy ébressze, azt a gondolatot, vajjon nem Károly király politikája volt-e a helyesebb és hogy az entente barátsága nem lesz-e vészthozó. A szinajai királyi palota megszállása legjobban bizonyítja, hogy mannyire tévedtek a bukaresti urak, akik könnyű diadalutról ábrándoztak. A háboru most már román területen folyik, a dunai utat megszállottuk és észak felől is rászakadt a veszedelm Romániára.

EMIR arcmosó

a legtökéletesebb készítmény izzadó, fényes, zsiros, atkás
(mitesseres) arcra! Értéktelen utánzatoktól óvakodjunk!

Naponta többször, ha arcunkat „EMIR”-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés, lehetetlen-finomságu harmattal lenne bevonva. Egy üveg ára: 1 korona 50 fillér.

Kapható: **Németh Pál** gyógyszerész **Arany Kereszt** gyógyszerertárában Szent László-tér. Városháza mellett. Csanda Endre „Rákóczi” gyógytárában, Csillag gyógysertár Szacsavay-utca, a Vadász drogériában és Farkas István Apolló drogériájában.

A tengeri termés felhasználása és forgalombahozatala.

III.

Vásárlás házi és gazdasági szükségletre.

Aki maga nem termelő, vagy akinek saját házi és gazdasági szükségletét saját termése nem fedezi, az jogosítva van saját házi és gazdasági szükségletére a polgármester által részére kiállított vásárlási igazolvány alapján készáruvételrel közvetlenül a termelőtől bármely törvényhatóság területén tengerit vásárolni.

A házi és gazdasági megállapításánál a fentebbi rendelkezések az irányadók.

A törvényhatóságok, városok, nagyobb ipari telepek, közlekedési és egyéb vállalatok, gazdasági egyesületek és szövetkezetek, menhelyek, internátusok, kórházak, gyógy, büntető, javítónevelő és egyéb közintézetek stb. azon törvényhatóság első tisztviselőjének vásárlási engedélye alapján, ahol a vásárlónak lakhelye, telephelye, gazdasága stb. van, rendes képviseleti szervek által közvetlenül a termelőtől készáruvétel útján annyi tengerit vásárolhatnak, mint amennyi tengeri az általuk ellátandó személyek élelmezésére tartott saját sertésük, vagy e célra egyébként rendelkezésük alatt álló sertések hizlalására az 1917. évi tengeritermés felhasználhatóság terjedő idő alatt előreláthatólag szükséges lesz.

Azokban a törvényhatóságokban, melyekben a termelő tengeri készlete egy részének közszükségleti célokra leendő igénybevételét a földművelésügyi miniszter elrendelte, a Haditermény részvénytársaság és ennek részére bizományosai csak a földművelésügyi miniszter által a rekvirálás előrelátásának figyelembevételével megállapítandó határnap után vásárolhatnak.

Az előbbi bekezdésben említett törvényhatóságokban vásárlási engedély alapján tengerit csak oly termelőtől szabad vásárolni, ki termése feleslegének eladására engedélyt nyert.

IV. Vásárlás eladásra szánt sertések hizlalására.

Mindazoknak, akik az 5 szját szükségletüket meghaladó számú sertést szándékoznak hizlalni, ideértve az állathizlalással iparszerűen foglalkozó vállalatokat is, annak a törvényhatóságnak első tisztviselője, ahol a gazdasági, illetve hizlaló telep van, megengedheti, hogy hizlalás céljára közvetlenül a termelőtől készáruvétel útján bárhol annyi tengerit vásároljassék, amennyi hasonló célra az 1913-14 és 1914-15 gazdasági évben átlagosan, illetve amennyiben a vásárló fél az egyik gazdasági évben nem hizlalt, úgy a második gazdasági évben felhasználhat tengeritermés felerészének megfelelő, kötelesek azonban az így nyert engedéllyel vásárolt tengerivel kibizlalt sertéseket az engedélyben meghatározott feltételek mellett közfogyasztásra átengedni.

Ugyanez áll az iparszerű baromfi-hizlalásra szükséges tengeri beszerzésére nézve is.

Az ipartelepeknél az engedély kiadása előtt az elsőfokú igazgatóságot is meg kell hallgatni.

Az engedély kiadását a törvényhatóság első tisztviselője a közfogyasztásra lekötött sertések számának egyidejű közlésével a belügyminiszterhez az iparszerű sertés-hizlaló

telepeknek adott engedélyt azonfelül a kereskedelemügyi miniszterhez haladéktalanul bejelenteni köteles, akik az engedélyt indokolt esetben vissza is vonhatják.

Azokban a törvényhatóságokban, amelyekben a termelő tengerikészlete egy részének közszükségleti célokra leendő igénybevételét a földművelésügyi miniszter elrendelte, az engedély alapján tengerit csak oly termelőtől szabad vásárolni, ki tengerifeleslegének eladására engedélyt nyert.

A vevő köteles a beszerzett tengeritermésigét annak feltüntetésével, hogy hol tároltatik a törvényhatóság első tisztviselőjének bejelenteni.

A hizlaló telep birtokosának tilos készletéből két heti szükségletnél többet felőrölni.

V. Vásárlás ipari és továbbeladási célokra:

Termelőtől hizlaláson (11. §) kívül más ipari célokra tengerit vásárolni tilos. Tovább eladás céljára csak a haditermény részvénytársaság s e társaság bizományosai részére annak bizományosai vásárolhatnak tengerit.

A hadi termény részvénytársaság bizományosaira a 773/1916. H. E. számú rendelet rendelkezései továbbra is irányadók.

VI. A vásárló rendelkezési joga a vásárolt tengeri felett.

A vásárló a beszerzett tengerit csak arra a célra használhatja fel, amely célra a tengerit a hatóság engedélyével (vásárlási igazolványával) beszerzett. Amennyiben a vásárolt tengerit családi vagy gazdasági viszonyának változása miatt eladni kívánja, csak a Hádi termény részvénytársaságnak adhatja el.

A vásárló a rendes gazda gondosságával köteles ügyelni arra, hogy az általa beszerzett tengeri minősége meg ne romoljék és emberi élelmezésre alkalmas állapotban megmaradjon.

E rendelet hatályba lépte előtt az 1916. évi termésből vásárolt és átvett tengerikészletet köteles a vásárló a rendelet életbelépésétől számított 15 nap alatt a készlet tárolásánál (fekvésénél) helye szerint illetékes főszolgabírónál (polgármesternél) bejelenteni és a szükséges adatok közlésével a vásárolt tengerivel fedezendő szükséglet megállapítását kérni.

A szükséglet megállapításáig a vásárló készletét csak a saját céljaira használhatja, ezt azonban el nem idegenítheti és arra másnak jogot nem engedhet.

A szükségletet az a hatóság állapítja meg, amely a vásárló személyére, illetőleg a vásárlás céljára való tekintettel a vásárlási igazolvány kiállítására (vásárlási engedély megadására) egyébként hivatva van.

Amennyiben a vásárló a tengerit eladásra szánt sertések hizlalására kívánja felhasználni, a szükséglet megállapítására és a tengeri ily célra felhasználására nézve az előbbi rendelkezések az irányadók.

A készletnek a megállapított szükségletet meghaladó részét közszükségleti célokra igénybevevőnek kell tekinteni és azt a készlet birtokosa a szükséglet megállapító hatóság utasítása szerint köteles beszoigáltatni. Az így átvett tengeriért legmagasabb árához a felmerült szállítási, tárolási stb. költségek is hozzászámítandók, mely költségek összege azonban 3 (három) koronát meg nem haladhat.

Folyt. köv.)

Összeírják a sertéseket.

Rekvirálja a katonaság.

Nem arról van szó, hogy a lakosság saját szükségletére hizlalt sertéseket rekvirálják, csak a negyven darabnál egy helyen nagyobb mennyiségben levő sertéseket akarják a hadsereg részére biztosítani.

A földművelésügyi miniszter ugyanis távirati rendeletet intézett a törvényhatóságok vezetőihez, amelyben elrendeli, hogy az összes városokban és az egyes járásokban sürgősen összeírandók tételek szerint, hogy 40 nél több sertés eszdőszerint kinél és hol van hizlalás alatt.

A kimutatásba felveendő a tulajdonos neve és pontos címe, a házszám, tanya, major, ahol a sertések vannak.

Pontosan és részletesen kiüntetendő a hizlalt sertések száma, a felvétel idejében hozzávetőleg és átlag milyen sullyal bírnak, továbbá, ha eladtak vagy lekötöttek, annak pontos neve és címe, akinek a sertések eladtak vagy lekötöttek.

Bevezetendők a kimutatásba, ha a sertések tulajdonosa mezőgazda, annak a megjelölése is, hogy hány hold földön gazdálkodik.

Az így összeállított jegyzéket a leg-sürgősebben, a hatóságok ajánlott levélben küldjék meg a cs. és kir. hadügyminiszterium sertés átvételi bizottságának címére (Budapest, V., Alkotmány-utca 29.)

Az összeírás másolata a főszolgabíróhoz, illetve a polgármesterhez küldendő meg, a felügyelet és ellenőrzés biztosítása céljából.

A távirati rendelet tegnap megérkezett úgy Biharvármegye alispánjához, mint Nagyvárad város polgármesteréhez.

Nagyváradon tudunkkal csak a város által vsárolt, vagy a város által lekötött sertések vannak nagyobb számmal.

Ezek a sertések a város közönségének hus ellátására és még inkább a város részére szükséges zsir biztosítására vásároltatott, illetve kötötték le. Ha ezeket is katonai élelmezési célokra rekvirálják, Nagyvárad zsir nélkül marad.

Békét kívánnak az olasz szociálisták.

Budapest, október 13. (Saját tudónktól) Lugaóból jelentik: Az olasz szociálisták frakció többsége felszólítja a kormányt, hogy a képviselőház és az ellenségek előtt ismeresse meg *békéfeltételeit*, mert a háboru már ötnegyed év óta tart.

Pestis Szalonikiben.

Budapest, október 13 Brindisiből jelentik, hogy Szalonikiben a pestis kitört. Nubából huroolták be.

Intézeti fehérneműek. Harisnyák, ágyneműek, paplan, matrác. Flanal takarók és teljes felszerelések. Gyermek ruhák és kabátok. Kalapok, sapkák és kötények legolcsóbban beszerezhetők.

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

A francia áttörés nem sikerült.

Szűz oszlopokban támadnak az angolok.

Berlin, október 13. A nagyfőhadparancsnok jelentése:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös vezértábornagy harcra vonala. Az Ancre és a Somme között angolok és a franciák újabb nagy áttörési kísérlete teljesen megghiúsult. Tüzérségi tömegek és új tartalékokkal megerősített gyalogság harcbevételével remélte az ellenség célját elérni. Von Arnou, Böhm és Garnier tábornokok parancsnoksága alatt álló vitéz csapataink nehéz küzdelem után rendíthetetlenül tartják állásaikat.

Az ellenség számos támadásának fő erejét a Courcelles és a Saint-Pierre Viche között húzó árovonalként ellen irányította.

Több ízben elkeseredett kézitusa került a sor, a vonalainkba átmenetileg be nyomult ellenséggel. Dacára annak, hogy a nap folyamán Chailynál levő állásaink ellen a franciák hatszor hiába intéztek rohamot, az éj folyamán még egyszer támadtak. E támadást is visszavertük. A helységtől északnyugatra a harc még tart. Ouedes-Courtiltől északnyugatra brandenburgi gyalogság állva fogadta megsemmisítő tüzelésével a sűrű oszlopokban támadó angol gyalogságot.

A Sommétől délre Presnes-Meencourt és Chaubnes között a franciák folytatták támadásaikat. E támadásokat legtöbbször már záró tűzünkkel elfojtottuk.

A generenti cukorgyárért újabb harcok fejlődtek, amelyek javunkra dőltek el. Ablaincourt legnagyobb része kemény viaskodás után birtokunkban maradt. Legutóbbi harcokban itt 200 franciát, köztük 4 tisztet fogtunk el.

A trónörökös hadseregét. A Maastól keletre és Markirohtól nyugatra eső területen (a Vogézekben) élénk harc volt. Markirohtól nyugatra francia előretöréseket visszavertünk. Dél-Németország felé tartó erős ellenséges repülőrajokat repülőink megtámadták s elhárító ágyúink támogatásával 9 gépet lelőttek. A beérkezett jelentések szerint a ledobott bombák 5 személyt megöltek, 26 ot megsebesítettek. Anyagi kár csekély, katonai kárt nem okoztak.

Keleti harctér.

Jelentős esemény nem történt.

Gyergyó, Csik, Háromszék felszabadult.

Erdélyi harctér.

A gyergyói és háromszéki mende a Felső és Alsó Csik az ellenségtől felszabadult.

Az üldözést folytatjuk. A Csikszerebről a gyimesi országot felé vezető úton az ellenség még szívósan ellenáll.

Brassótól keletre és délkeletre emelkedő határhegyeken vívott eredményes harcokban egy tisztet, 470 főnyi legénységet elfogtunk és 2 ágyút zsákmányoltunk.

Balkáni harctér.

Maackensen vezértábornagy hadseregét. Nem volt különösebb esemény.

Orfanót támadjuk mindenfelől.

Macedóniai front.

A monasztir-florinal vasut mindkét ol-

dalán élénk tüzérségi harc. A Cserna hajlásban a szerb támadások tegnap is eredménytelenek voltak. A Szturma árovonalon ellenséges felderítő különítmények között esatározás foly. Állásainkat Orfanó mellett az ellenség a szárazföldről és a tengerről bombázta.

Ludendorff, első főszállásmester.

A határig kergettük az oláhokat

Keleti harctér. Budapest, október 13. (Hivatalos.) Románia elleni harcra vonal. Brassó környékén a harcok kedvező lefolyásúak. A tegnapi nap csapataink egy román tisztet, 170 főnyi legénységet s 2 ágyút szálítottak be.

Erdély keleti határán csapataink a Felső Olt és a Felső Maros völgyéből a határhegységbe vetették vissza az ellenséget.

Kirlibabától északra egy orosz előretörést kézigránátharcban visszavertünk.

Bombáztunk olasz hadállásokat.

Olasz harctér. Budapest, október 13. (Hivatalos.) A tengermelközi harcra vonal az olaszok támadási tevékenysége tegnap gyengébb volt, mint az előző napokon. Az ellenség mindazon kísérletei, hogy San Grado di Merna és Novavas között fekvő vonalairól előretörjön, tűzünkben megghiúsultak. Délután a bersaglierokkal megerősített 46-ik gyaloghadosztály megtámadta a Lokvicától északra fekvő állásainkat.

Ez az előretörés az ellenség legsúlyosabb veszteségei mellett omlott össze. Csak kevés ember menekült vissza. A laibachi 27. landwehr gyalogezred és a 46. gyalogezred osztagai vitézségükkel különösen kitűntek magukat, éppen úgy, mint a Karszt fensik északi szakaszán. A déli szárnyon és a Wippachtól északra is sikertelenek voltak az ellenség ismételt erőfeszítései, amelyeket a Biglia ellen és a Roice-hegyhát ellen intéztek.

Délkeleti harctér. Budapest, október 13. (Hivatalos.) Egy olasz léghajóraj tegnap bombákat dobott Kavajára, amelyek több asszonyt és gyermeket megöltek. Egy üldözésre felszállott magyar-osztrák harci repülő a Cumbi és a Semeni torkolata között lelőtt egy Caproni-repülőgépet. A készülék könnyen megsérült, 2 bennülő meghalt, 3 elmenekült. Höfer.

Az oláh hadsereg nagy része elveszett.

Budapest, október 13. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A bukaresti hivatalos jelentések szerint Románia hadserege 140,000 embert veszített halottakban, sebesültekben és foglyokban október 4-ikéig.

Görög önkéntes csapat első harca.

Budapest, október 13. (Saját tudósítónktól.) Szalonikii jelentések szerint egy zászlóaljnyi önkéntes görög csapat tegnap ütközött meg első ízben az ellenséggel. A görög csapat felderítő szolgálatot teljesített, melyet bravúrosan fejezett be s felderítés közben került harcba az ellenség csapatával.

Görögországban garázdálkodik az antant.

Budapest, október 13. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik, hogy Athénben 8000 francia katonát hajóztak ki, jöllehet semmiféle mozgalom nincs. A görög torpedónaszádokat a macedóniai parancsnokságnak adták át, hogy a tengeralattjárók ellen védelmül használja fel.

Athénből jelentik, hogy a görög király és a kormány most sem akar beavatkozni a háborúba.

Maroshévizt és Gyergyószentmiklóst elfoglaltuk.

Budapest, október 13. (Saját tudósítónktól.) A Sajtóhadiszállásról jelentik: Arz tábornok a 3-ik oláh hadsereg ellenállását megtörte. Csapataink a Felső-Maroson átkeltek, Maroshéviz és Gyergyószentmiklós birtokunkban van.

Azoláhok Brassóból nem vittek el élelmiszert

20 waggonnal szaporodott az élelmiszer készlet.

Az oláhoknak Brassóban való szerepléséről egyre újabb és újabb hírek érkeznek. Most már naponként jönnek Nagyváradra is olyan egyének, akik Brassó felszabadítása óta meg is látogatták a felezabandított várost. Tegnap ismét érkezett Nagyváradra egy magántisztviselő éppéig a Haditermény Részvénytársaság egyik főtisztviselője, aki Brassóban tett látogatást és arról érdekes dolgokat mondott el.

A Haditermény Részvénytársaságnak ugyanis első feladata volt megállapítani, hogy az ellenség által megszállott területeken van-e elegendő élelmiszer és hogy ha nincs, esetleg mennyi élelmiszerről kell a részvénytársaságnak gondoskodni. Ezzel a céllal ment ki az illető tisztviselő is, aki végigjárva a részére kijelölt területet, a saját szempontjából csak kellemes hírekkel tudott beszámolni.

Legérdekesebb mindenesetre az, amit Brassóról mondott a tisztviselő. E szerint Brassóba az ellenség meglepetésszerűleg hatolt be. Onnan tehát alig lehetett valamit elszállítani. Mondhatom minden felhalmozott élelmiszer készlet az oláhoknak maradt zsákmánnyul. Az oláhok azonban, hogy minden tekintetben biztosítsák magukat, megtefele élelmiszert is hoztak magukkal. A Brassóban talált élelmiszerekhez az oláhok nem nyultak hozzá, részint azért, mert legnagyobb részéről nem is tudtak semmit, részint pedig azért, mert a magukkal hozott készletek kéznél voltak. Mire pedig a brassói élelmiszerekhez kellett volna folyamodniok az oláhoknak, már akkor el volt vágva a visszavonulás útja és az oláhok zöme üres kézzel is alig tudott megmenekülni.

A magyarok által Brassóban hagyott élelmiszerek tehát érintetlenül maradtak. De érintetlenül maradtak az oláhok által behozott készletek is. Így történt aztán, hogy Brassóban 20 waggonnal több lisztet találtak, mint amennyit a magyarok ott hagytak. A Haditermény raktárai érintetlenül maradtak. Nem hiányzott semmi, sőt még szaporodott a készlet. A szaporulatra természetesen azonnal rátette kezét a Haditermény. Általában az oláhok gyors kiverése által igen sok élelmiszerral gazdagodott a készlet Erdélyben. Ez pedig kizárólag az ügyesen végrehajtott támadások, illetve az ezzel kapcsolatos visszavonulási utak elvágásának köszönhető.

A másik igen érdekes eset a botfalusi cukorgyár esete. Tudvalevőleg Botfaluban a cukorgyárban 130 waggon cukorkészlet volt felhalmozva. Ez ugyan elég botrányos dolog, hogy amikor az országban minden városban teljes eukorinség volt, akkor egy helyen 130 waggon szállításra alkalmas eukor van felhalmozva. Ez az egészségtelen állapot nyilván arra enged következtetni, hogy a cukorkészleteket felhalmozzák és spekulációra használják fel. Lehetséges, hogy erről nem tud a kormány és talán nem is tudott volna semmit, ha az oláh rá nem teszi a kezét. Most már azonban tudomása van róla a kormánynak is és remélhetőleg gondoskodni fog róla, hogy hasonló esetek ne forduljanak elő.

Különböző megnyugtatók az illető tisztviselő, aki a fentiekkel elmondta nekünk kijelentette azt is, hogy Botfaluban a 130 waggon eukorból csak 50 waggon hiányzik. Ugy látszik nagy szüksége volt rá az oláhnak és sietett is magával vinni 50 waggonnal. 80 waggon azonban érintetlenül maradt vissza. A kár tehát itt sem teljes, ami szintén a mi hős eszapataink gyors előnyomulásának tulajdonítható.

Különböző megnyugtatók az illető tisztviselő, aki a fentiekkel elmondta nekünk kijelentette azt is, hogy Botfaluban a 130 waggon eukorból csak 50 waggon hiányzik. Ugy látszik nagy szüksége volt rá az oláhnak és sietett is magával vinni 50 waggonnal. 80 waggon azonban érintetlenül maradt vissza. A kár tehát itt sem teljes, ami szintén a mi hős eszapataink gyors előnyomulásának tulajdonítható.

Bukarest lakossága menekül.

Budapest, október 13. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: Oroszországból érkezett jelentések szerint Bukarest lakosságának 90 százaléka elmenekült a fenyegető offenzíva elől. Több bukaresti lap nem jelenik meg. A bukaresti hatóság megnyugtató hirdetményekkel akarja maradásra bírni a lakosságot.

Merénylet az oláh királyné ellen.

Budapest, október 13. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Egy merénylő rálőtt egy autóra, melyben az oláh királyné ült. A golyó nem talált, a merénylőt elfogták. Háborús tébolyban szenvedő oláh néptanító volt a tettes.

Az entente garantálja Románia sértetlenségét.

Genf, okt. 13. A Matin jelenti, hogy az entente hozzájárult ahhoz, hogy Románia érdekében sürgős segítő akció történjék. A román államkormányának az antánt Bukarestben akkreditált követői garantálták a román állam sértetlenségét.

A talpbőrkrízis és a kisipar.

**270 kiló talpbőr
400 kisiparosnak.**

Az állam öt hónapig gyűjtötte a talpbőrt a Bő központban, s most kiadta a bőr- iparosoknak. Nem szólunk most a cipőgyárakról, a nagyiparról és a hadsereg részére dolgozó nagyüzemekről, ezek megkapják a szükséges talpbőrt.

A kisipar részére Nagyváradon jutott körülbelül 270 kilogramm, amit 400 iparos közt osztanak szét. Egy iparosra tehát jut 70 dekagramm talpbőr.

Ez a 70 deka bő: azt jelenti, hogy amíg ebből tart, a kisiparosnak a maximális áron felül csak kis polgári haszonról lehet számítani a talpalást. Ez nem volna baj, ha elegendő bőrt kapna a kisiparos és a hozzávaló ára állandóan ugyanaz maradna. A 70 deka azonban éppen csak hogy 3 cipőtalpalásra elegendő, ellenben a hozzávaló ára napról napra emelkedik. A talpszeg (esemagyonként 110—115) 1 korona 60 fillér helyett 5, a londoni talpszeg még ennél is drágább. S ha kapnának elegendő maximális áron, 2 korona 60 fillér munkabért s 2 korona hasznot számítva egy pár talpat 5 koronáért felverhetnének. Csakhogy nem kapnak, az állam megint nekifog a talpbőr gyűjtésnek s 3—4 hónap múlva újra kiutal mindegy kisiparosnak megint 70—75 deka talpbőrt.

Miből éljen meg addig? Ugye, hogy kénytelen titkos utakon, közvetítők sorozatával valahonnan talpbőrt szerezni, esetleg 62—82 koronáért kilónként. Csakhogy már elrontotta a keresetét azzal, hogy a 70 deka talpbőrt maximális áron elfogadta, mert a 62—80 koronás talpbőrből készült talpot is ugyanolyan ócsón kívánja tőle a közönség, mint ahogy a 18 korona 50 filléres maximális állami talpbőrből készültet számította. Ha így adja, ráfizet, ha többet számít fel, mert muszáj, rámondják, hogy árdragító és pazarló. Ha pedig nem fogadja el, éhen hal.

A kisipar kerfuit most legjobban a családba, mert muszáj neki dolgozni, különben a családos emberek elpusztulnak. Élni kell, tehát ide avval a 82 koronás talpbőrral, vagy összeeszkébál maga is talphulladékból, rossz bőrből ugynevezett talpbőrt. Van kisiparos, aki ugynevezett segédmunkásnak ment el, van, aki mindent megad a talpbőrért, hogy dolgozhasson, mert éheznek az asszony és a gyerek. A 400 kisiparosból, ha így megy, alig marad 100, a többi elpusztul a talpbőrhiány és a közönség ellenséges magatartása következtében.

Ez a kérdés sürgős rendezésre vár, mert ha ma nincs baj, majd leesik a hó, megfagnak a folyókák s a mezitlábú gyerekek nem bírják a havon jégen való járást, cipőre pedig nem telik. A katonaságnál a Hinterlandban már nem szabad lyukas talpra bőrtalpot verni, csak fatalpot, a lőrtalpa frontra kerülő cipőkre dukál.

És azért mégis van bőrtalpa, titkos eszatonákon áramlik szét mindenütt s akinek sok a pénze, annyit kap és vehet, amennyit akar. Honnan, hogyan, ez a háborús titok izgató. Majd ha tönkremegy teljesen a kisipar, a hivatalnoki és munkásosztály, akkor

majd ez is kiderül. A földalatti Magyarországnak, a harcok lábai alatt dolgozó belső ellenségeknek ez lesz a halálos órája.

Per a város ellen.

Egyik esti lap azt a hírt bocsátotta világra, hogy Gábel Jakab tbb. tag pert indít Nagyvárad város községe ellen, mert Dajka Endre dr. readórkapitány az ő elvesztett 6000 koronája után a nyomozást nem folytatta kellő eréllyel.

Gábel Jakab e hirre kijelentette, hogy nem igaz, mert ő ilyen pert nem indít s jellemző a sajtó megbízhatatlanságára, hogy ilyen közlés napvilágot láthat.

E hír ugyanazon forrásból ered, amely a vasutnál összeköttetett Kelepecz Dzsóz anyakönyvvezetővel egy átutazó jegyespárt, holott ennek semmi alapja nem volt. E hír Litvak József hadifogoly és reb Mayer Litvak rokonságának kieszelésével egyforma hitelességű. Ezek azok a hírszélések, amelyek legjobban ártnak a becsületes ujságíróknak.

Lucaciu pópa Oroszországban toboroz az oláh hadseregnek.

Stocholmból táviratozzák, hogy a szövetséges német és osztrák magyar hadsereg győzelmes előnyomulása az erdélyi fronton mély benyomást tett Oroszországban, ahol az oláhok támogatása érdekében orosz és oláh körök mozgalmat indítottak.

Moszkvában legközelebb oláh napot rendeznek, amelyen az oláh betegápolás javára előadások lesznek és virágokat árusítanak. A nagyobb orosz városokban népgyűléseket rendeznek Take Joneacu, Filipescu és más oláh politikusok közreműködésével, akik a gyűléseken beszédeket mondanak.

Lucaciu László, a volt lactalusi pópa az oláh kormány megbízásából szintén Oroszországba utazott speciális megbízatással.

Lucaciu ugyanis vállalkozott arra, hogy felkeresi az oroszországi osztrák-magyar fogolytáborokat és ott a román származású magyar hadifoglyok közt toborozni fog az oláh hadseregbe való belépésre.

Hír szerint az orosz kormány megadta hozzájárulását a toborzáshoz. Lucaciu pópa, a kinek a memorandum pörben oly gyászos szerepe volt, az emlékeztetés debreceni bombamerénylet után nem érezte magát eléggé biztonságban magyar földön és kivándorolt Romániába.

Lucaciu agitációját nagy robusztozással fogadták egész Romániában, ahol a hazaáruló pópát, mint nemzeti hűtlennek tekintik a háború kitérőse óta. Oroszországban folytatni fogja most azt, amit egész életében tett, a hazaárulást.

* **Eczet** készítéséhez alkalmas garantált vegytiszt **eczetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B. Telefon 13-02.

* **Vidékre fiatal** katolikus nevelőnő kerestetik fiú és leány (6, 7 éves) mellé, kiket elemi iskolára, németre és zongorára tanítja. Fényképes ajánlatot kér Békeffy Erdőmérnöknek. Vaskóh.

Incidens a Kossuth-utcán.

Az előzékeny lovag.

Csütörtökön délután egy elegáns, fiatal urinő szállott ki a Csaba felől jövő vonatról. Bőröndjeit levitette a hordárral, maga pedig az idegen tétovázó tekintetével nézett körül a pályaudvaron. Szeme egy szimpatikus kinézésű uron akadt meg, aki mosolyogva közeledett feléje.

A következő pillanatban már udvariasan bemutatkozott a gavallér az urinőnek, akit B. Lajosnének hívnak. Hódmezővásárhelyről jött Nagyváradra, ahol teljesen idegen. A férfi udvariasan felajánlotta szolgálatait és megígérte, hogy elvezeti egy szállodába.

Ugy is történt, a fiatalember intézkedett, kocsit rendelt, a csomagokat felvitette, azután mindketten felültek a kocsira és a Fekete Sas szállodába hajtottak.

A szálloda előtt a kísérő előzékenyen megfogott és kiegészítette pártfogoltját s bekísérte a szállodába, ahol szobát váltott az urinőnek. Amikor kijöttek a portás fülkéből az asszony hálálkodva köszönte meg az ur szivességét, aki olyan előzékenyen és fáradtságot nem kímélve kalauzolta őt az idegen városban.

És azzal kezét nyújtotta a fiatal embernek, s felfelé indult első emeleti szobájába. De a lovag itt sem tágitott s a nyomába ment.

A nő kifogásolta ugyan, hogy kövesse, de az ur ajánlotta, hogy ugyanis egyedül van, uszonázzanak együtt.

A nő ellenkezett, de az ur ember követelőzött. B. Lajosné lefutott a portáshoz és annak a segítségét kérte. A portás kérielte a fiatal urat, ne csináljon semmi bolondságot. A fiatalember csak arra kérte az urt, hogy ugyanis egyedül van, hát uszonázzanak együtt. A dáma engedett és lementek kettesben a Sas-kávéházba, ahol meguszonáztak. A gavallér belemelegedett a társalgásba, úgy, hogy a vacsorára is követte a nőt.

A lovagnak jó kedve volt, italt rendelt, pezsgőt italt, szóval kedélyesen telt az idő. A férfi társalgás közben elkérte a hölgy gyűrűjét, aranyláncát és inceskedve pajkoskodott bájos pártfogoltjával. Az idő már későre járt, mikor a nő felállott az asztaltól és elindult szállására. A lovag, aki elbódult az italól, most már még kevésbé viselkedett nyugodtan s nem tágitott a nő nyomából. Ment utána mindazútt, be a szállodába, sőt a lépcsőn is követte. Az urinő megrémült, hogy nem tud szabadulni az ittas urtól, a lépcsőn gyorsan felrobant és bezárkózott a szobájába.

Az ur még próbálkozott egy darabig bejutni a szobába, de esikhamar megunt a dolgot és lebotorkált az utcára. Csak később vette észre az urnő, hogy ékszerai kísérőjénél maradtak és a pénze is hiányzik. Kínizott az ablakon s látta, hogy az utcán a szálloda előtt a földön fekszik az állhatatos lovag.

Értésítették a rendőrséget, ahonnan kiszállottak a helyszínre és az ittas állapotban levő urat bekísérték Kemény L. Ignác rendőrkapitány, inspekciós tiszt elé. Zsebében

meg is találták a pénzt és az ékszereket, amelyeket az ittas fiatalember bizonyosan tévedésből tett el. Letartóztatták.

A magyar gazda és a hadseregesalók.

Az erősen felekezeti izű sajtó egyrészen divattá lett a magyar gazdának egy sorbarendezése a hadseregesalókkal és uszorásokkal. Egy szabadgondolkodó lap a hadseregszállítókkal együtt a magyar gazdákat is vád alá akarta helyeztetni. Megbotránkoztató, hogy a magyar gazdát egy kalap alá fogták a hadseregesalókkal s a börtönre érezték spekulánsokkal. A termelőnépeség ilyen kipellengérezése jogosan hívja ki a tiltakozást a jobb érzésű sajtó részéről.

Hogy az élelmiszerpiacon végzetes bajok vannak, az kétségtelen. De hogy az ipari cikkek forgalmában a nagybankok és kartellek soha nem remélt nyereségei mögött még súlyosabb visszaélések vannak, azt nem lehet tagadni. Az árak tiltott utakon kerülnek forgalomba. A falusi termelő udvarán licitációt rendeznek a katonaság és a polgári vevők. Mit tehet a gazda?

A gyáros szabadon árusíthatja uszoráig emelkedő áron áruját, a kerekedők visszatérthetik készleteiket, szabad a fosztogatás az egész vonalon s mégis a gazda a bűnös.

Pedig a gazda természetét foglalták le a központok s a gazda egész évi verejtékes munkájáért annyit kap, amennyi a kormányrendeletől s a bizományosok tetszésétől függ. A gazda minden lépését rendeletek szabályozzák s maholnap már a baromfiak is igazolvány mellett tojhatnak, hogy egy új központ menten lefoglalhassa a tojást.

Akik a gazdát elismerő szavak helyett egy kalap alá helyezik az uszorásokkal, nem tudják, mi történik ma a falu határában. Ha kimennének most ősszel a falura, ha látnák, alig van ház, ahol férfi akad, ellenben az asszonyok és gyerekek rogyásig dolgoznak; ha látnák, hogy az elesett gazda özvegye gyermekeivel mint fogja be a járomba magát, hogy a földjét felszántsa; ha tudnák, mennyi gyász borult a falura, amely a haretéren is a legtöbbet vérzik; ha tudnák, hogy mennyi asszony és gyerek pusztult el a nehéz munkában s ha egyáltalán a gazdák tudnának valamit a magyar gazdáról, többet, mint a vigécsok, — akkor nem vádaskodnának.

S ha volna igazságszolgáltatás, mely ítélkezne a verejtékező magyar gazdák ellen szót rágalmak felett: leütné a sajtó hazug részének fejről a kalapot, mikor a magyar gazdáról mer beszélni.

* **Az Általános Takarékpénztár Részvénytárcaság és az erdélyi menekültek betétjei.** Az Általános Takarékpénztár tudatja, hogy a Pénzügyügyi Központ Budapest tagjai sorába tartozó és a hadműveletek folytán székhelyüket elhagyni kényszerült pénzügyintézetek oly betétoinek, a kik el vannak zárva annak a lehetőségétől, hogy betétoikhez jussanak, betétkönyveik letébe helyezése ellenében és kellő igazolás mellett, a Pénzügyügyi Központ megbízásából Nagyváradon a Bémer tér 2. szám alatt levő helyiségben a szükségesnek megfelelő máltányos összeget a pénztári órák alatt folyósítja.

Hötzendorfi Conrád

az oláh betörésről, a hadvezetésről s a békéről.

Budapest, október 12. A Nyolc Órai Újsággal összeköttetésben levő politikai szemlélyiség beszélgetett Hötzendorfi Conrád vezérkari főnökkel, melyből a következőket közli:

A Vörös-könyvről annyit mondhatok, hogy diplomáciánk a román háboru után csak most került abba a helyzetbe, hogy a háboru előzményeit nyilvánosságra hozhatta. Ezzel megcáfolta az ellene emelt tarthatatlan vádak, viszont a hadvezetés a háboru tartama alatt semmiféle formában sem állhat elő ama bizonyításokkal, melyek az ellene emelt vádak megcáfolják. A hadvezetés némán, rezignáltan kénytelen ezeket tűrni, nem zavartathatja magát nyugodt és céltudatos munkájában.

A legújabb események mutatják, hogy a szászok román kormánytól vezetett államnak rablótámadása elveszi melió bűntetését. Ami azt illeti, olyes a román betörést Magyarországon különösen megőrzésük, mivel magyar földet sujtott, azt felelem, hogy immár több mint két éve a galiciai és orosz területen ugyancsak Magyarország

got védelmezzük. Amit csapataink vitézsége ottan művel, azt egyenesen Magyarország érdekében is eszelekedte. Erthető, hogy a székelyek égnak a vágytól, hogy hazájukat ért gyáva támadásért ők maguk fizessenek meg, erre való tekintettel megtettük, amit tehettünk.

Hogy miként jöhete a béke létre, arra azt felelhetem; ha ellenségeink amaz örült célt tűzték maguk elé, hogy a központiaikat teljesen megsemmisítsék, a ramerlánok és dzingizskánok ilyen eszmével szemben mi minden erőnkkel végsőkig fogunk küzdeni az ilyen örültség ellen, melyet ők ad abszurdum visznek.

Hogyha ellenfeleink belátják ennek abszurditását, meglesz a béke. Addig szilárd bizalommal viseljük a háborut.

Végül kijelentette, hogy a Vörös könyvben közzétett eseményekről igenis volt tudomása a hadvezetésnek, a hadvezetés és külügyi hivatal között állandóan folyt az értesülések kiadásai, a külügyi hivatal a legfontosabb értesülések közül sokat a hadseregparancsnokságtól kapott.

HIREK

* Ma kezdődnek az előadások a főgimnáziumban. — A nagyváradi premonstrái főgimnázium a folyó tanévi rendes előadásait egyelőre az ideiglenes helyiségekben, okt. hó 14 én, ma szombaton délután 3 órakor kezd meg. Az osztályok elhelyezése a következő: a Szent Vince intézet Nogáll-utcai helyiségeiben lesznek az I. A), I. B), II. A), II. B), V., VI., VII. és VIII. osztályok. Az Orsolyaszüzek Rákóczi uti zárdájában (bejárat a Szilágyi Dezső utcai kapun) a III. A), III. B), IV. A), IV. B) osztályok. Az igazgatóság utasítja a tanulókat, hogy szombaton délután háromnegyed 3 órakor az osztályaik számára kijelölt intézetek bejáratai előtt esendben gyülekezzenek, ahonnan osztályfőnökeik vezetése mellett vonulnak be tantermeikbe. Az igazgatóság.

* Katonai kitüntetések. A hivatalos lap közli, hogy a király Stancsa János 37. gy. e. beli hadnagyot és Nagy Miklós 37. gy. e. beli tart. hadnagyot a legfelső dícsérő elismeréssel tüntette ki.

* A Katolikus Népszövetség 22 iki ünnepélyére a meghívók egyrésze már ma délután készen lesz. Sziveskedjenek a csoportvezetők délután 4 órától kezdve a Népszövetségi Otthon gondnokától meghívóikat átvenni a csoportjukba tartozó tagok részére.

* Új hatósági tisztizletek Olasziban. Tudatom a város közönségével, hogy a 17. számú Halász utca 43. sz. alatti és a 18. sz. Uri utca 50. sz. alatti városi liszt és élelmiszer üzlet ma megnyílik és a közönség rendelkezésére áll. Nagyvárad, 1916 október 13 án. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* Bidermeier és lavendula. A színház előtt várakozó tömeg a pénztárnyitást lesi. Vasárnapra akar jegyet váltani valamennyi. Most elérkezett tehát hozzánk a bidermeier, a hajlított kanapék időszaka, épen száz év mulva tért vissza. Akkor a napoleoni véres csaták után pihenni vágyó Európa ellanyhulása, elérzékenyülése teremtette meg a bidermeiert, az emberek jók, nemesek és kedvesek lettek, különös butorokon ültek és Schubertet énekeltek. Ma nincs vége a háborunak, de úgy teszünk, mintha lelkünk már készülne a nagy kiengettelődésre. A rablásra uszító eszmék lassan eltakarodnak a diadalmas kereszténység tanainak útjából s közeleg a jóságos megértés Istenbékéje. Illat közönségbe nálunk, a lavenduláé, nagyanyáink kedves illatszere legyen divatos, áthozták egész száz éven át idáig, s a napokban mindenütt forgalomba kerül ez a régi, régi emlékeket kivirágzóató parfüm, s vele együtt jönnek a Schubert dalok, negédesek, kecsesek, ingerkedők, szíveszólók és érzelmessék. Érezzük, eljött a bidermeier és a lavendula, mert itt a Három a kislány.

* A papirhulladékot is be kell jelenteni. A hivatalos lap közlése szerint megalakult a Papirhulladék-bizottság, amelyről a papirhulladékokat kell bejelenteni, még pedig azoknak, akik ilyenekkel kereskednek és mindenki más, akiél 10 000 kilogramnál több gyűl össze. A készlet e hó 25 ig jelentendő be, azután pedig hónaponként 8 ig bejelentendő teljesítendő a bejelentés. A bejelentéshez nyomtatvánnyal a bizottság szolgál. A rendelet ellen vétők szigoruan büntetettek.

* Adomány a katolikus sajtóalapnak. Geiszberg Emma 15 koronát juttatott szerkesztőségünkbe mindszeri kcszorume gyválás címén a katolikus sajtóalapra. Köszönettel rendeltetési helyére juttattuk.

* Javítják a Garasos-hidat. Mikor a Tiszántul először s elsőnek szóval tette az alsó Garasos (nemzeti) hid elzáró voltát, néma esend lett rá a felelet. De okaink, amiért a mérnöki hivatal tevékenységre noszogtattuk, oly meggyőzőek voltak, hogy a városi sajtó is átvette tőlünk a sürgetést. Azóta közleményeket olvasunk a hidról, hogy „megrendelték a gerendákat”, „megérkeztek a deszkák”, „készül a hid”, „holnap hozzá fognak”. Most is, mint a csatornabűznél, kiderült, hogy a sajtónak kell azt a kelletlen szerepet vállalni, hogy kötelességére figyelmeztesse a nagy tervezésben elmerült mérnöki hivatal. Kötelességére a polgársággal szemben, amelytől már függetlenítette magát a nagyralátó hivatal. Mi e közlésekből, melyekre hivatkozunk, csak azt látjuk, hogy a kis javításokról való gondoskodás derogál a mérnöki hivatalnak, csak a nagy és elhibázott koncepciókat vállalná szívesen ez a hivatal, amely már elszabályozta ezt a szegény várost. Azt kívánjuk, hogy a jelentkező bajok reparálásával törődjenek a „magas” építési osztályban is, s szálljanak le a lóról, s javítsák ki gyorsan a hidat.

* Adomány a Vörös-Kereszt-egyesületnek. Geiszberg Emma 15 koronát juttatott szerkesztőségünkbe a Vörös-Kereszt egyesületek mindszeri kcszorume gyváltás címén. Rendeltetési helyére juttatjuk.

* Gabonavásárlási igazolványok visszavétele. A 2717-1916. M. E. sz. rendelet 2. és 12. szakasza értelmében már felhívtam mindazokat, kik házi és gazdasági szükségletük beszerzésére, buza, rozs, árpa, vagy kétszeresre vásárlási igazolványt nyertek, de a terményeket be nem szerezheték, hogy a vásárlási igazolványokat legkésőbb 1916. évi október hó 15. napjáig szolgáltatassák vissza. Most újból figyelmeztetem az érdekelteket, hogy ezen vásárlási igazolványokat október hó 16 ig a közlelmezési ügyosztályhoz (Városháza földszint 9.) adják vissza, mert ellenkez esetben ezen időponton túl nem áll módomban őket a hatóságilag ellátandók névjegyzékébe felvenni. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* Elhunyt matróna. A Kolosváry-és Papolezy családokat nagy gyász érte. Övegy Kikinger Károlyné szül. Mészáros Aloizia, életének 92. évében elhunyt. A köztisztelőben állott matrónát özv. Kolosváry Sándorné, özv. Papolezy Ferencné unoka hugai, Papolezy Ferenc és neje Deák Margit, Boócz Géza és neje Vincze Amália, Vincze Ferenc és neje Marcsák Jolán, Vincze Dániel és neje Imreg Gizella, Kolosváry Sándor és neje Papolezy Gizella, Ligatkuthy Iván és neje Papolezy Irma dedunokacsesei és hugai; Vincze Rózsika, Boócz Aurél, Kolosváry Sárika, Kolosváry Margit, Kolosváry Sándor, Papolezy Ferenc, Papolezy Tibor, Papolezy László szépunokacsesei és hugai gyászolják. Tamtése vasárnap, október 15 én délelőtt 11 órakor megy végbe a Hármast-utca 3. számú háztól, a requiem pedig hétfőn délelőtt 9 órakor lesz a Szent László templomban.

* Adományok az erdélyi menekültek gyermekeinek. Vértés Ernőné tanítónő Biharról 20 koronát küldött szerkesztőségünkbe az erdélyi menekültek gyermekeinek. — Ugyane célra Vinkler Jozsefa 20 koronát juttatott hozzánk. Rendeltetési helyére juttatjuk.

Az öreg székely és a faluja.

A bejelentő hivatalba beállt a multkorában egy derék, szürke hajú székely atyafi, kezében tartja narancssárga bejelentő lapját és átadja a hivatal ráncos ablakán. A hivatalnok olvassa, hogy helyesen van e kiállítva a cédula:

„Domokos Gábor született Boldogfalván 1864 ben 3 családtaggal jött . . .

Itt meglepődve néz fel az öregre a hivatalnok, aki nagyokat bólintott az olvasás közben:

— Honnan jött kegyelmed?

— Oda van írva kérem szépen alázattal . . .

— Ide az van írva: **Boldogtalanfalva**. Ezen községet nem ismerem!

— Na igen, válaszol a mosolygós arcu székely, azt csak *egy* irtam, mert ha **Boldogfalva**nak is hívják a falumat, csak **Boldogtalanfalva** az most, hogy el kellett gyűnni belőle a székely embernek!

(Ilyen a székely, még bánatában is aranyos a kedélye.)

A Vörös Kereszt Jobbkéz osztály köszönete. Az erdélyi menekültek cipőre Hazay Gyula utján Ujjalotáról a román. kath. hívek 35, Harmathy Károlyné 30 koronát, Halmágyi Gézáné Tenkéről gyermekruhákat, Vértés Ernőné tenitőnő Bihar-ról gyermekruhákat, Stern Lipótné Nagyszalontáról egy teljes csecsemőkölengyét, Biró Sándorné Szombatagról számos gyermekruhát, Krausz Jenő vésztői állomásfőnök 50, Grün Dezsőné Városnaményről 20 koronát adományoztak. Mindezen hazafias célra küldött adományokat hálásan köszöni a Vörös-Kereszt Jobbkéz osztály vezetősége.

Ferolin a legjobb és legbiztosabb toletté szer, láb- és hónali izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1:50. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Gépiro kicasszony több évi irodai gyakorlattal, mint levelező, valamint hadmentes fiatalamban több évi irodai gyakorlattal segéd könyvelőnek jó fizetéssel felvétetik. Komlós Testvérek üvegkereskedésben Zöldfa-utca 13.

Kertész kerések ki maga is dolgozik. Székely Sándor. Csengeri utca 15. szám.

Felhívjuk a közönség figyelmét a „Hőfehérke” harisnya aruház mai számukban közölt hirdetésére.

Felkötésre KÖZÖS biztos szer. Ára 1 koronás 80 fillér. Kapható kiskereskedő Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy elűntethesse. Elég ha a megbecsülhető Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát elűnteti a ráncokat, szepiöket, mitesszereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2:50 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

Legujabb táviratok.

Lloyd George szerint a nyáron legerősebb lesz Anglia.

Bázel, október 13. A Morningpost jelentő Lloyd George a Trade Union képviselőjével közölte, hogy Angliának legmagasabb katonai teljesítménye legkorábban 1917. nyarán várható. Előfeltétele ennek az, hogy az összes munkásprivilegiumokat megszüntessék, a véderőkötelezettséget 47. életévig és Irországra is kiterjesszék. Ez a három rendszabály még két millió angol harcos mozgósítására vezethet.

Szalonikínál akarnak segíteni Románián.

Budapest, október 13. (Saját tudósítónktól.) Athénból jelentik, hogy a szalonikii kikötőbe nagyobb csapatzállományok érkeztek, melyek Románia tehermentesítését célozzák.

Svédországban újra soroznak.

Budapest, október 13. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik, hogy ott két korosztályt újra soroztak, a 37 évesek I. csoportját már be is hívták.

Hadihajók a buvárhajók ellen.

Budapest, október 13. (Saját tudósítónktól.) A Daily Neros jelenti: Angol-francia hadihajók siettek ki az Óceánra, hogy a német buvárhajók ellen védekezzenek.

Események a tengeren.

E hó 13-án délután egy tengeri repülőrajunk robbantó és gyújtó bombákkal nagyon hatásosan bombázta Monfalconében az ellenség által megszállott Adria-műveket. — Ugyane napnak esti óráiban egy másik repülőrajunk nagyon jó sikerrel megtámadta a seltzi és a vermegliánói katonai építményeket, Gradó belső kikötőjét, valamint ujjal Monfalconét s az Adria-műveket. A leghevesebb védőtűzelés ellenére mindenik repülőgépünk sérületlenül ért haza

Hajóhadparancsnokság.

SZÍNHÁZ

Heti műsori A MAI SZÍNHÁPOK.

Este 8 órakor, rendes helyárrakkal:

Nebántsvirág.

Operett 4 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Fejedelemasszony	— — —	J. Gazdy Aranka
Denise de Flavigni	— — —	Biller Irén
Chamlatreau vicomte, hadnagy	— — —	Zsoldos Andor
Celestin, orgonista	— — —	Szigeti Jenő
Gusztáv, dragonyos tiszt	— — —	Tarnai Béla
Loriott, őzmeister	— — —	Pálosi Ferenc
Corina, énekesnő	— — —	Mándoki Panni
Szinigazgató	— — —	Iványf Jenő

Vasárnap d. u.: Egy magyar nábob.
Vasárnap este: Három a kisleány (Be mutató.)

URANIA
mozgó-
színház

Szombat.
A végzet útja.
Dráma 3 f.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

NYILTTÉR

HETI ÁRJEGYZÉK.

Teás készlet aranyozással 6 személyre . . .	6	kor.
Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . .	6	”
Feketekávés készlet tálca-val Roccoco 6 személyre	6	”
Mosdó készlet finom fayence	8	”
Ebédlő készlet aranyozással 6 személyre . . .	24	”
Függő lámpa csigás felszerelve	16	”
Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre . . .	4	”
Gyümölcs készlet majolika 6 személyre . . .	4	”
China ezüst cukortartó 6 személyre	5	”

RÉPKERETEZÉS

izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS

pontosan előnyös árakban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK

azelőtt Heller Testvérek

Üveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.

:: Telefonszám 372. ::

Főszerkesztő:

Dr. KRÜGER ALADÁR

Felelős szerkesztő:

Dr. PAPP KÁROLY

Jótállás

a biztos eredményért

Törvényesen védve.

Reitter Oszkár

nagybecskereki ny. főkapitány és fajbaromfi-tenyésztőnek nagyszerű találmánya a

„Patkánin”

patkányirtó szer, (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas és föltűnül minden más irtószer.

1 doboz ára 2 korona,

mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. — Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve. A biztos eredményért jótállás. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használható. Kérésére ingyen küld a Patkánin gyár vezetősége Nagybecskereken.

APOLLÓ mozgó- színház	Szombat. TRILBY Amerikai nagy sláger 5 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ mozgó- színház	Szombat. Ismeretlen halott. Dráma 3 felv.
	Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 8, 5, 7 és este 9 órakor.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

életében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgietei színház művésznőinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

Harisnya, tricó, keztyü.

Svetterek, kabátok, lélekmelegítők, valamint az összes kötött ruházatok, legjobb és legolcsóbb beszerzési helye

Hungária Harisnyááruház

Sas Passage főbejárónál.

Kérjük ögünket összenemátvesztetni

Helfy József utóda
NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Ajánl dús raktáráról előnyösen:

Borzásokokat,

lisztes és gabonaszásokokat, ponyvák, mindenféle legjobb kötélárut, kender és papirszinegeket,

szalmaszások, pokróczok és takarókat,

gazdasági erős csizmákat és fedéllemezeket, olajokat és gépszirt.

Nagy raktár kárpitos kellékekben.

* A Nagyvárad Takarékpénztár tisztelettel értesíti t. ügyfeleit, hogy a IV. hadikölcson kötvényeket az annak idején adott pénztári elismervények ellenében az intézet helyiségében (Teleky-utca 2. sz.) a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

Talp, talphulladék, talp-pótlóanyag és bőrhulladéküzletem,

katonáskodásom miatt, lakásomon folytatom! Kérem t. vevőim továbbiszives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca felől, az inasotthon mellett.)

Erdélyi menekültek betéteire

a Pénztézeti központ megbízásából méltányos előleget folyósít

A Nagyvárad Hitebank r.-t.

Zöldfa-utca 2. szám.

Vas és rézágyak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodronyágybetétek: összehajtott ágyak eredeti gyári árakban kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.

Katonák! Bevonulók!

Figyelmébe ajánljuk a „Hófehérke“ Harisnya-áruházban előnyös árakban kapható téli kötött tábori felszereléseket.

Vigyázzanak

a „Hófehérke“ védjegyre és cégre !! Szent László-tér Sas palota !! akik arra ügyelnek azok egészségükre is vigyáznak.

Kivonat legújabb slager cikkemből:

Téli tricó ing, vagy nadrág K 7, 8, 9, 10, 12.
„gy. pju ing „ „ 11, 13, 15.
Teveszőr sweater v. mellér y „ 16, 20, 30, 40.
„ érmelegítő „ 1, 20, 2-20
„ lábszárvédő „ 5, 6, 7, 9.
„ hősapka „ 4, 5, 6.
„ téli harisnya „ 1 60, 1 96, 3, 5.
„ keztyü „ 1 60, 2, 3, 6, 10.
Csavar lábszárvédő reklam ár K 6. 7-50, 9.

Ugyenesak gazdag választék női téli holmokban, harisnya, keztyü, kötött és selyem kabát, lélekmelegítőkbén.

Vigyázzon a „Hófehérke“ cégre és védjegyre.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITEBANK

nagyváradfiókjja.

Saját tőke 145.000,000 korona.

Sürgős szükséglet a készpénziorgalom megszorítása! — Teljesítük fizetésinket készpénz igénybevétele nélkül!

Aki banknál számlát nyitatt és csekkkel fizet, a készpénznélküli forgalmat elősegíti és nemcsak a köznek, hanem saját magának is hasznos szolgálatot tesz.

Mindenkinek a legkedvezőbb feltételek mellett csekk-és folyószámlát nyitunk.

Az összes bankszerű műveletek lebonyolítását vállaljuk és készséggel adunk mindenkor felvilágosításokat

Magyar Általános Hitebank

Nagyváradfiókjja, Rákóczi-ut2.

Központ: Budapest V. Dorottya utca 5-7. V. József-tér 3-4. Vidéki fiókok: Brassó (ezidőszerint Budapest) Debrecen, Fiume, Győr, Kassa, Kecskemét, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szabadka, Temesvár, Belgrád

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben ugy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabutorok fülkében beraktározásra elfogadtnak. Termények beraktározására való száraz pincék, továbbá boros-pincék, istállók és kocsiszinek állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzetméterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ. beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

A Biharmegyei Takarékpénztár

Kossuth Lajos-utca 3.

Erdélyi menekültek betéti-könyveire

készséggel folyósít azonnal méltányos előleget.

Az Erzsébetligeten lévő

4 ujj földszintes

házban két és három szobás lakások kiadó.

(Püspöki residenciamellett)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó ház mesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.